

EVRAK NO : 1973/162
ESAS NO : 1973/176
KARAR NO : 1973/ 94

E K - İ D D İ A N A M E

VE

KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞI KARARI

S U Ç : T.C.K.nun 146/1 nci maddesini ihlâl fiiline iştirak.

- S A N I K L A R :
- 1- HAYDAR POLAT : Hıdır oğlu Fatiyden olma 1943 doğumlu Akçadağ Çevirme Köyünden olup halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde TUTUKLU.
 - 2- MUSTAFA DIŞKAYA : Seyho oğlu Ayşe'den olma 1959 doğumlu Malatya Akçadağ Kazası Kürecik Nahiyesi, Harunuşağı Köyü Nüf.kayıtlı olup halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde TUTUKLU.
 - 3- RIZA ÇAL : Hüseyin oğlu, 1340 doğumlu, Malatya Akçadağ Kazası Kürecik Nahiyesi Harunuşağı Köyünde mukayyet olup halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde TUTUKLU.
 - 4- KÖSE GÜLER : Ali oğlu, 1330 doğumlu, Malatya Akçadağ İlçesi Kürecik Bucağı Harun Uşağı Köyü Nüf.kayıtlı olup Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde TUTUKLU.
 - 5- MUSTAFA DIŞKAYA : Hasan oğlu, 1338 doğumlu, Akçadağ Kürecik Bucağı Harunuşağı Köyü Nüf.kayıtlı olup halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde TUTUKLU.
 - 6- İMAM PEKDEMİR : İsmail oğlu, 1947 doğumlu, Malatya Akçadağ Kürecik Bucağı Harun Uşağı Köyü Nüf.kayıtlı olup Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde TUTUKLU.
 - 7- AYŞE ÖZGÜL : İsmail kızı Beseyden olma 1341 doğumlu Akçadağ kazasının Harunuşağı köyünde oturur.

SUÇ TARİHİ : 19-20.Mayıs.1972

Malatya Ağır Ceza Mahkemesi 16.8.1973 gün ve 972/242 Esas, 1972/161 Karar sayılı Görevsizlik kararına bağlı olarak Askerî Savcılığımıza gönderilen ve yukarıda açık kimlikleri yazılı sanıkları kapsayan soruşturma dosyası incelendi;

Malatya Akçadağ Kazası Kürecik Bucağı Kahyalı Köyü muhtarı Mustafa MORDENİZ'in 19-20 Mayıs 1972 tarihinde öldürülmesi olayı üzerine, aradan geçen 20 günden sonra maktulün cesedinin Çevirme Köyü yakınlarındaki Çetindere mevkiine rastlayan mağarada 5-6-1972 günü ilk kez Haydar DEMİR ve Ali Şükrü İNCE tarafından görülüp ilgili soruşturma makamlarına bildirildiği ve Esasen maktulün gaip olduğunun Akçadağ Cumhuriyet Savcılığına Karısı Cennet MORDENİZ tarafından ihbar edildiği cihetle, Akçadağ Jandarması ve Cumhuriyet Savcılığınca soruşturmaya geçildiği, 5.6.1972 tarihinde olay yerinde tutulan zabıt ve yapılan keşifte maktulün geçidi zor olan Çetindere mevkiindeki mağaraya getirilerek başına kurşun

sıkılmak suretiyle beyin harabiyetinden öldüğünün anlaşıldığı ve ölüm olayının mağarada meydana getirildiği ve başa rastlayan kurşun çıkış deliğinin yanı başında 7.65 mm. çapındaki Brownik tipi tabancadan atıldığı ifade edilen mermilerin ele geçtiği ancak bu olayın faillerinin kim olduğunun anlaşılamadığı ve bu yolda delil toplanmaya çalışıldığı görülmektedir. Dosyanın 2 sırasında mevcut maktül muhtar Mustafa MORDENİZ'in karısı Cennet MORDENİZ tarafından verilen dilekçede kocasının kimse ile hasımlığı olmadığını, kendi köylerinden veya komşu köylerden kocasına düşmanlık güdebilecek kimse bulunmadığı, fakat kocasının DEV-GENÇLİ'leri ihbar etmekle maruf hale getirildiğinden bahisle bir dilekçe vermiş olmasına rağmen, ölüm olayına tekaddüm eden günler içerisinde sanık İmam PEKDEMİR ve Şeyho oğlu Mustafa DIŞKAYA'nın kendi köylerinden bir kız kaçırma fiilinden dolayı gizlendikleri ve bunun böylece devam etmeyeceğini anlayarak Akçadağ Savcılığına gidip teslim olmaları karşısında, bu kişilerin gizlenmiş olmaları keyfiyetinden hareketle muhtar Mustafa MORDENİZ'in katilleri olabileceği kuşkusunu üzerine soruşturma ağırlığının toplandığı ve bu yönde soruşturmanın tahtı tesir ve peşin düşünceler halinde sürdürülüp sonuçlandırıldığı ve böylece ortaya yukarıda kimlikleri yazılı yedi sanığa konu alan suçlu zincirinin çıkarılarak, böylece hazırlık soruşturmasının ilk tahkikat safhasından geçerek, son tahkikatın Malatya Ağır Ceza Mahkemesinde açıldığı anlaşılmakta ise de;

Başlangıçta mevcut sanık beyanları arasındaki çelişkiye dikkat edilmediği, özellikle olayın faileri hakkında büyük bir aydınlık getirebilecek duruma ve bilgiye sahip olduğu anlaşılan tanıkların ifadesine itibar edilmediği ve keza maktülün karısı Cennet MORDENİZ tarafından kocasının DEV-GENÇ ihbarcısı olması nedeni ile kendisine bu yönden bir kötülük gelebileceği şeklindeki uyarısına dikkat edilmediği gibi sanık Haydar POLAT ile tanık Mehmet MORDOĞAN'ın birbirini aynı istikamette tamamlayan ifadeleri esas alınarak bir soruşturma yöntemi izlenmek lâzım gelirken, zor ve baskıya dayanan soruşturma temelini çürük olarak atılması şeklinde oluşturulan soruşturmadan 8-9 ay sonra başlanılan Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist örgüt soruşturması sırasında, dava konusu TKPML sanıklarının eylemi olup olmadığı keyfiyetinden dahi habersiz bulunduğu bir sırada, Tunçeli kesimi sanıkları sık sık Malatya'daki bir muhtarın öldürülmesi olayından söz etmişler ve daha sonra yakalanan Abdullah Cem SOMEL el yazısı ile verdiği ifade de, Kahyalı Köyü Muhtarı Mustafa MORDENİZ'in bir TKPML eylemi olarak öldürüldüğü ve bu fiili o zaman Malatya Akçadağ Başyurt yörelerinde kır çalışmaları yapan Ali TAŞYAPAN ve İbrahim KAYPAKAYA'nın işlediğini ifade eylediği ve bunu takiben Ali TAŞYAPAN'ın daha önce yakalanmış olmasına rağmen kendisine tevcih edilmeyen bu eylemden dolayı ifadesi alınmadığı dikkate alınarak, sadece Muhtar Mustafa MORDENİZ'in öldürülme olayına münhasır olarak sorgulanması sonunda, Cem SOMEL'in ifadesinde belirttiği ve Tunçeli Kesimi sanıklarının daha önce sözünü ettiği muhtar Mustafa MORDENİZ'i ne zaman ve ne suretle öldürdüklerini ayrıntılı olarak açıklaması karşısında; işbu beyan ve delillerin gerçek olguya uygun düşüp düşmediğini tetkik edebilmek için, TKPML soruşturması dışında adi bir katil olayı olarak yürütülen Malatya Ağır Ceza Mahkemesinin rüyet ettiği 972/242 esas sayılı dosyanın istendiği ve yapılan tetkikte, sağ bulunan sanık Ali TAŞYAPAN'ın beyanları ve bu beyanı ortaya çıkaran tanıkların beyanları doğrultusunda yer - zaman ve olayın sureti cereyanı ile ilgili bilgilerle, dosyadaki bilgilerin tamamen birbirini doğrulayıp itmam ettiğinin anlaşılması üzerine, maktül Mustafa MORDENİZ'in ideolojik nedenlerle öldürüldüğü kanaatine varıldığı ve gerek TKPML soruşturmasındaki delillerin, gerekse asıl öldürme olayı dosyasındaki maddi delillerin birbirini bütünleyip doğruladığı sonucuna varılarak, Malatya Ağır Ceza Mahkemesindeki işbu suç dosyası TKPML örgütü soruşturması bünyesine alınmak düşüncesi ile 24.7.1973 tarih ve 973/162 YD sayılı yazımızla görevsizlik Kararı verilmesini istendiği ve bundan sonra dosyanın TKPML iddianamesinin yazılmasından sonra Savcılığımıza vürud etmekte beraber, TKPML soruşturması bünyesindeki deliller ve maktülün öldürülmesi olayına ilişkin esas delillerin birleştirilmesi sonucu TKPML örgütü sanıkları hakkındaki iddianamenin 262,263,264 ve 265 nci sayfelerinde Mustafa MORDENİZ'in öldürülmesi olayının nedenleri ve olayın meydana gelişi hakkında etraflıca açıklama yapıldığı üzere; gerçekten muhtar Mustafa MORDENİZ'in sanıklar Mustafa DIŞKAYA, Rıza ÇAL, Köse GÜLER, Hasan oğlu Mustafa DIŞKAYA,

İnam PEKDEMİR ve Ayşe ÖZGÜL tarafından öldürülmedikleri, bu sanıkların yakından uzaktan katil olayı ile hiç bir ilgilerinin bulunmadığı ve başlangıçta soruşturmanın peşin bir yargıdan hareketle oluşturulduğu ve esasen bu davada olayın yegane gerçek failinin Haydar POLAT olduğu, hazırlıktaki ifadesinde dahi kendisini ilzam etmeyecek şekilde bunu ortaya koymasına rağmen, gerçek failleri tesbite medar olabilecek bir soruşturma yöntemi izlenmediği anlaşılmaktadır. Çünkü sanık Haydar POLAT dosyanın 61 sırasındaki Cumhuriyet Savcısına vermiş olduğu ifadesinde (Esasen hadiseyi ben tertiplemedim gece iki tane tanımadığım adam geldi beni evimden çağırdı beni aniden silahla tehdit ettiler bana dediler Kahyalı köyü Muhtarı sizin köye gelmiş bunu bize göstereceksiniz ben de ne yapacağım dedim onunla hesabımız var göreceğiz dediler siz ne yapacaksınız dedim sabahleyin beni de beraber götürdüler bir adam geliyordu o adamı çevirmişler nüfus cüzdanına bakmışlar onun muhtar olmadığını anlamışlar ondan sonra muhtar geldi fakat muhtarın geldiğini ben görmedim fakat o arada muhtar gelmiş ben aşağı indim bu arada muhtarı götürüp öldürmüşler durumu anladım. feryad ettim fakat iş işten geçmişti benim müdafim budur) tarzındaki beyanı ile dosyanın 47-48 sırasındaki tanık Mehmet MORDOĞAN'ın birbirini tamamlayan ifade ve anlatımlarının tesbitinden 14 ay sonra sanık Ali TAŞYAPAN'ın vermiş olduğu ifade de aynı oluştan ve suret-i cereyandan söz ettikleri görülmektedir. Olay öncesi maktül Mustafa MORDENİZ 19 Mayıs 1972 günü komşu köy olan Çevirme köyüne giderek Zazo DEMİRKAYA'nın misafiri olmuştur. O geceyi brada geçiren maktül ertesi günü Çevirme köyünden gelip Başyurt'a doğru giden yolu takiben 20 Mayıs 1972 günü yaya olarak köyden çıkmıştır. Ancak bir rastlantı eseri olarak aynı yolu takiben kendisinden 15-20 dakika önce Mehmet MORDOĞAN gitmektedir. Yol güzergahı üzerindeki sakaltutan gediği tabir edilen kesimde gerek sanık Haydar POLAT'ın ifadesinde, gerekse Mehmet MORDOĞAN'ın ifadesinde (iki yabancı) olarak tarif edilen kişilerin beklemekte olduğu ve önce bu yabancılara mihmandarlık yapan İbrahim POLAT ismindeki soruşturmaya dahil edilmemiş kişinin uzaktan vermiş olduğu işaretin yanlış anlaşılacak Mehmet MORDOĞAN'ın, Mustafa MORDENİZ zannı ile durdurulduğu ve durumun kendisine sorulması ile yetinilmiyerek hüviyetinin kontrol edildiğinde Mustafa MORDENİZ olmadığını anlaşılmaya üzerine, ağır bir tehditle (defol git, kimseye bir şey söyleme) demek suretiyle bırakıldığı ve bundan 15-20 dakika sonra Mustafa MORDENİZ'in geldiğini anlayan, daha doğrusu çevirme köyündeki Haydar POLAT ve İbrahim POLAT'ın yardımları ile kavrayıp gözleyen sanıklar İbrahim KAYPAKKAYA ve Ali TAŞYAPAN'ın Mehmet MORDOĞAN'da olduğu gibi silahlı olarak Mustafa MORDENİZ'in aynı mevkiide önünü keserek silah tehdidi ile Çetindere mevkiindeki mağaraya götürdükleri ve akşamın olmasının bekledikten sonra henüz ortanın kararması ile birlikte her iki sanığın da hamil olduğu silahlarına ateşliyerek muhtarı öldürdükleri, araya giren uzun zaman aralığına rağmen ortaya çıkan gerçek düzeydeki deliller doğrulamaktadır. Maktül Mustafa MORDENİZ'in hedef alınmasının nedeni ve esasen bu bölgede kır çalışmaları yapan TKPML mensubu İbrahim KAYPAKKAYA ve Ali TAŞYAPAN'ın bu fiili örgütsel bir eylem olarak işlemeherine dair olan TKPML iddianamesindeki açıklamalarını aynen tekrar ederiz. Ortaya çıkan delillerin düzeyinde, Muhtar Mustafa MORDENİZ'in katli olayında işbu iddianameye konu sanıklardan sadece Haydar POLAT fer'i faili durumundadır. Zira olaydan bir gün önce Haydar POLAT'a gelen sanıklar İbrahim KAYPAKKAYA ve Ali TAŞYAPAN Muhtar Mustafa MORDENİZ'in Çevirme Köyüne geldiğini öğrendiklerinden bahisle yerini sormuşlardır. Haydar POLAT yaptığı araştırmada köyün yabancıları olan Mustafa MORDENİZ'i Zazo DEMİRKAYA'nın evinde olduğunu Almanya'dan gelen Zazo'nun oğlu Hüseyin DEMİRKAYA'dan öğrenmiştir. Bu sırada sanıklar İbrahim KAYPAKKAYA ve Ali TAŞYAPAN sanık Haydar POLAT'a muhtarı öldürme niyetlerini ve bunu devrimci düşünceden kaynak alan nedenini açıklamalarına rağmen Haydar POLAT müzaheret ve muavenette bulunarak, muhtarın geceyi Zazo'nun evinde geçirdiğini ve çıkış saatini izliyerek asıl faillere bildirmiş ve onların katil fiilini icra etmelerini kolaylaştırmış bulunmaktadır. Her ne kadar kendisi zor tahdında iki yabancıya tabi olmak durumunda kaldığını ifade etmekte ise de bu tamamen kişisel sorumluluktan kaçmak ve kendi durumunu örtbast etmeğe matuf nakıs bir beyandır. Her ne kadar bu dava içerisinde olayın diğer fer'i faili mevkiinde gözükten İbrahim POLAT mevcut değilse de, bu sanıkla ilgili olarak da alakalı

soruşturma makamı olan Malatya Cumhuriyet Savcılığının uyarılmasına karşın, bu sanığı soruşturma kapsamına alacak nitelikte hiç bir işlem yapılmadığı görülmüştür. Sıkıyönetimin nihayete ermesinin arifesinde tarafımızdan girişilecek ek bir soruşturma da, bizim dava ile olan görev ilişkimizin kesilmesi gibi bir sonuç doğuracağından, TKPML örgütü davası bünyesinde olması lâzım gelen işbu katil olayı ile ilgili olarak şimdilik sadece fer'i fail olarak tesbit ettiğimiz Haydar POLAT'ı alarak sevkte bulunmak zorunluluğunda kaldığımızı özellikle ifade etmek isteriz.

Diğer yandan fiilin niteliği konusunda da, daha önce öngörülmesine olanak bulunmayan ve bunu sağlayacak şekilde soruşturma yürütülmeyen dava-daki suç ilk nazarda, taammüden adam öldürme niteliğindeki bir fiil olarak kendini göstermekte ise de; Bu fiilin örgütsel düşünce ve nedenle işlendiğine ilişkin TKPML iddianamesindeki görüşlerimiz tahdında sanık Haydar POLAT'ın fer'i fail derecesindeki müzaheret ve muaveneti ~~asal~~ faillerin T.C.K.nun 146/1 maddesi düzeyindeki fiillerine dönük olmak gerekmektedir. İştirak halindeki suçlarda, fer'i failin fiiline anlam ve nitelik kazandıran sonuç aşıl failin fiiline göre oluşmaktadır. Bu itibarla ortada T.C.K.nunda tanımlanan taammüden adam öldürme fiiline iştirak şekli, olayımızda söz konusu değildir. Asıl failler bulunan İbrahim KAYPAKKAYA ve Ali TAŞYAPAN örgütsel bir düşünce ile bu fiili iktisap etmişlerdir. Ve bundan dolayı kendilerinin diğer fiilleri ile birlikte tüm örgütsel eylemleri T.C.K.nun 146/1 maddesi bünyesinde ve kapsamında mütalâa edilerek sevk yapılmış olmakla, sanık Haydar POLAT fer'i fail derecesinde bu suça katılmak mevkiinde bulunmaktadır. Her ne kadar T.C.K.nun 146/3 maddesi, 146/1 maddesinin ihlâli fiiline (gayri surette) iştiraktan söz etmekte ise de, sanık Haydar POLAT'ın Fer'i faillik derecesindeki durumunu gayri surette fer'i fail olarak niteleneğe inkân görülmemektedir. Çünkü sanık Haydar POLAT'ın öldürme fiilinin icradaki katkısı belirli bir düzeyde olup T.C.K.nun 65/3 maddesinde tarif ve tanımı yapıldığı şekilde tezahür etmiş bulunmaktadır. Bu hal karşısında gayri surette iştirak hali değil, ceza yasamızda ön görülen biçimde katılma hali söz konusu olmaktadır.

1.Gerek TKPML iddianamesinde gerekse yukarıdan beri etraflıca izah edildiği üzere; Maktül Mustafa MORDENİZ'i öldürme Haydar POLAT dışındaki sanıklar Şeyho oğlu Mustafa DIŞKAYA, Hasan oğlu Mustafa DIŞKAYA, Rıza ÇAL, İmam PEKDEMİR, Köse GÜLER ve Ayşe ÖZGÜL'ün herhangi bir fiil ve iştirakleri bulunmadığı anlaşılmalı ismi geçen altı sanık hakkında 353 sayılı kanunun 105 nci maddesi gereğince KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA karar verildi.

2.Sanık Haydar POLAT'ın belirtilen nedenlerle T.C.K.nun 146/1 niteliğindeki fiilin işlenmesine T.C.K.nun 65/3 maddesinde tarif edildiği şekilde iştirak ettiği müzaheret ve muavenette bulunduğu her iki dosyada mevcut birbirini bütünleyen delillerden anlaşılmalı olmakla; fiiline uyan T.C.K.nun 146/1 ve 65/3 maddeleri gereğince tecziyesi ve indirimli cezanın sonucu olarak hakkında T.C.K.nun 173/3, 31,33 ncü maddelerinin tatbiki ile, bu sebeple yapılacak duruşmasınının TKPML davasının açıldığı Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu As.Mahkemesinde yürütülmesi talep ve iddia olunur.20/Eylül/1973

Yaşar DEĞERLİ
Hâkim Kd.Yzb.
Yrd.As.Savcı